

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΩΝ
ΕΛΛΑΔΟΣ

1980

Ο Πρόεδρος

Προς τους Υπουργούς:

- Ανάπτυξης και Επενδύσεων,
κ. Άδωνι Γεωργιάδη
- Υπουργό Οικονομικών,
κ. Χρήστο Σταϊκούρα
- Περιβάλλοντος και Ενέργειας,
κ. Κώστα Σκρέκα

Κοινοποίηση:

Επιμελητήρια-μέλη ΚΕΕ

Αθήνα, 14 Σεπτεμβρίου 2022

Αριθ. Πρωτ. 3747

Θέμα: «Υπόμνημα θέσεων και προτάσεων για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης στις επιχειρήσεις»

Αξιότιμοι Κύριοι Υπουργοί,

Σας υποβάλλουμε συνημμένα Υπόμνημα θέσεων και προτάσεων της Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων Ελλάδος για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της ενεργειακής κρίσης στις επιχειρήσεις, το οποίο προετοιμάστηκε με επιμέλεια του α' αντιπροέδρου της ΚΕΕ και συντονιστή της αρμόδιας Επιτροπής Ενέργειας και Φυσικών Πόρων, κ. Ιορδάνη Τσώτσου.

Σημειώνεται ότι στο υπόμνημα αυτό περιλαμβάνονται οι θέσεις και προτάσεις των Επιμελητηρίων-μελών της ΚΕΕ.

Είμαστε στη διάθεσή σας για κάθε επιπλέον πληροφορία ή διευκρίνιση, καθώς επίσης και για μια εκ του σύνεγγυς συζήτηση των τεθέντων σε αυτό θεμάτων.

Με εκτίμηση,

Ιωάννης Μασούτης

Δ/ση: Ακαδημίας 6, 10671 Αθήνα
Τηλ: (210) 3387104 (-06), Fax: 36.22.320
e-mail: keeuheci@uhc.gr, <http://www.uhc.gr>

**Υπόμνημα θέσεων και προτάσεων
για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης
στις επιχειρήσεις**

Σεπτέμβριος 2022

Πίνακας περιεχομένων

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
<i>A. Παρούσα κατάσταση στην Ελλάδα και την υπόλοιπη Ευρώπη</i>	4
2. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	5
<i>A. Μείωση του ενεργειακού κόστους των επιχειρήσεων</i>	5
<i>B. Οικονομικά κίνητρα και ελαφρύνσεις</i>	6
<i>Γ. Μέτρα για προώθηση της εξοικονόμησης ενέργειας</i>	7
<i>Δ. Λειτουργία Ομάδας Εργασίας</i>	7

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

A. Παρούσα κατάσταση στην Ελλάδα και την υπόλοιπη Ευρώπη

Μετά από σαράντα και πλέον χρόνια από τη πετρελαϊκή κρίση του 1979, η παγκόσμια οικονομία βιώνει και πάλι μια νέα μεγάλη ενεργειακή δοκιμασία, με εντελώς διαφορετικά χαρακτηριστικά αυτή τη φορά, μιας και πολλά έχουν αλλάξει στη διάρθρωση και λειτουργία του ενεργειακού τομέα τις τελευταίες δεκαετίες, λόγω των εντεινόμενων ανησυχιών και των πολιτικών αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής.

Τον τελευταίο χρόνο οι τιμές των καυσίμων, αλλά και της ηλεκτρικής ενέργειας στις χονδρεμπορικές αγορές των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και στην Ελλάδα, αυξάνονται συνεχώς με αποτέλεσμα να προκαλούν πληθωριστικές πιέσεις στο σύνολο των εθνικών οικονομιών της ΕΕ. Πρόκειται για εξελίξεις που δημιουργούν προϋποθέσεις για ακόμη μεγαλύτερες ανατιμήσεις στα υγρά καύσιμα αλλά και στο ηλεκτρικό ρεύμα, σε μια χρονική περίοδο που πανάκριβο παραμένει και το φυσικό αέριο.

Η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία έχει δημιουργήσει σοβαρές αναταράξεις στην παγκόσμια οικονομία και ανατροφοδοτεί την πρωτόγνωρη αυτή ενεργειακή κρίση. Από την έναρξη του πολέμου, έχουν σημειωθεί ρεκόρ υψηλών τιμών στο φυσικό αέριο, στο πετρέλαιο και την ηλεκτρική ενέργεια. Η μέση τιμή της Ηλεκτρικής Ενέργειας για το μήνα Αύγουστο διαμορφώνεται στα 436,53 ευρώ/MWh όταν τον Ιούλιο ήταν στα 338,14 ευρώ/MWh και τον Ιούνιο στα 240,49 ευρώ/MWh, τιμή 3.5 φορές υψηλότερη από τον περσινό αντίστοιχο μήνα.

Δυστυχώς, μέχρι στιγμής δεν υπάρχει η παραμικρή ένδειξη για την επαναφορά των Ευρωπαϊκών χονδρεμπορικών τιμών ηλεκτρικής ενέργειας σε τιμές αντίστοιχες με αυτές που επικρατούσαν στην Ευρώπη, το 2020, προ της εμφάνισης του φαινομένου. Το παραπάνω κλίμα που διαμορφώθηκε, έχει αυξήσει δραματικά το κόστος ενέργειας και άρα το κόστος λειτουργίας των ελληνικών επιχειρήσεων, ειδικά των πιο ενεργοβόρων από αυτές (επιχειρήσεις εντάσεως ενέργειας).

Συγκεντρωτικά, οι βασικές παράμετροι της αύξησης των τιμών ηλεκτρικής ενέργειας στην ΕΕ (αλλά και λοιπών καυσίμων) είναι συνοπτικά και ενδεικτικά:

- α) Η αύξηση των ευρωπαϊκών τιμών φυσικού αερίου.
- β) Η αύξηση των ευρωπαϊκών τιμών αγοράς δικαιωμάτων εκπομπών ρύπων διοξειδίου του άνθρακα.
- γ) Τα lockdown και η πρωτοφανής ύφεση που δημιούργησε η πανδημία του Covid-19 αρχικά το 2020 και την μετέπειτα ελπίδα ότι τα εμβόλια θα έβαζαν γρήγορα ένα οριστικό τέλος στην πανδημία, που συνέβαλλε σε μια πρωτόγνωρη αναθέρμανση της οικονομίας στη διάρκεια του 2021 (κατ' επέκταση και στην εκτόξευση της ζήτησης ενέργειας παγκοσμίως).
- δ) Ένας συνδυασμός παραγόντων ανισορροπίας μεταξύ της προσφοράς και της ζήτησης ενέργειας, όσο και σε εμπορικούς ανταγωνισμούς μεταξύ των περιφερειακών αγορών αερίου και LNG, αλλά και σε γεωπολιτικά παίγνια.

- ε) Η επιτάχυνση των σχεδίων απανθρακοποίησης των ευρωπαϊκών χωρών, πριν τεθούν σε λειτουργία μονάδες αποθήκευσης ενέργειας, για να εξισορροπήσουν/υποστηρίξουν την παραγωγή Ενέργειας από ΑΠΕ.
- ζ) Η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία.

2. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

A. Μείωση του ενεργειακού κόστους των επιχειρήσεων

Η άνοδος του κόστους των τιμολογίων ενέργειας, ως απόρροια της πρωτοφανούς παγκόσμιας ενεργειακής κρίσης που αναλύθηκε προηγουμένως, έχει οδηγήσει σε ραγδαία αύξηση του λειτουργικού κόστους των ελληνικών επιχειρήσεων, με τις επιπτώσεις αυτής να αγγίζουν περισσότερο τις ενεργοβόρες. Η λειτουργία υπό αυτό το καθεστώς δημιουργεί αμφιβολία για την επόμενη μέρα και απειλεί τη βιωσιμότητα πλήθους επιχειρήσεων, με σοβαρές συνέπειες για την εθνική οικονομία και την ελληνική κοινωνία.

Με τις προβλέψεις των διεθνών αναλυτών να είναι δυσοίωνες και να αναφέρονται ξεκάθαρα σε περαιτέρω αύξηση του ενεργειακού κόστους, η ελληνική πολιτεία καλείται να εφαρμόσει προοδευτικές πολιτικές που θα αποφέρουν μείωση του ενεργειακού κόστους στις ελληνικές επιχειρήσεις και θα ενισχύσει το ανταγωνιστικό τους πλεονέκτημα στη διεθνή αγορά.

Σημαντικό εργαλείο για τη μείωση του ενεργειακού κόστους των ελληνικών επιχειρήσεων αποτελεί η εγκατάσταση από αυτές φωτοβολταϊκών σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με το καθεστώς του ενεργειακού συμψηφισμού (**net metering**). Για την περαιτέρω προώθησή τους, προτείνεται **να αναδιαμορφωθεί η υπάρχουσα νομοθεσία** με στόχο την μέγιστη δυνατή αξιοποίηση του ενεργειακού συμψηφισμού και με κατάλληλη ρύθμιση:

1. Να δοθεί **απόλυτη προτεραιότητα στην χορήγηση όρων σύνδεσης από τον ΔΕΔΔΗΕ**, σε φωτοβολταϊκούς σταθμούς υπό το καθεστώς του ενεργειακού συμψηφισμού **από επιχειρήσεις** σε σχέση με όλους τους υπόλοιπους σταθμούς παραγωγής ενέργειας, οι οποίοι έχουν επενδυτικό χαρακτήρα.
2. **Να αρθεί το μέγιστο όριο ισχύος των 3 MW** και αντ' αυτού το ανώτερο όριο ισχύος **να περιορίζεται μόνο από τη συμφωνημένη ηλεκτρική ισχύ της παροχής της επιχείρησης**, έτσι ώστε οι επιχειρήσεις με αυξημένες ενεργειακές καταναλώσεις να έχουν τη δυνατότητα κάλυψης μεγαλύτερου μέρους αυτών από αυτοπαραγωγή. Σε περίπτωση που δεν είναι εφικτή η απόλυτη άρση του ανωτέρου ορίου, τουλάχιστον να αυξηθεί κατά το μέγιστο δυνατό.
3. **Να επιτραπεί ο εικονικός ενεργειακός συμψηφισμός (virtual net metering) στο σύνολο των επιχειρήσεων**, με ταυτόχρονη **άρση του γεωγραφικού περιορισμού** που υποχρεώνει το σταθμό παραγωγής να βρίσκεται στην ίδια Περιφερειακή Ενότητα με την παροχή κατανάλωσης. Με αυτόν τον τρόπο θα μπορέσουν να εκμεταλλευτούν τον ενεργειακό συμψηφισμό και οι επιχειρήσεις που δεν έχουν για τεχνικούς λόγους τη δυνατότητα της εγκατάστασης ενός τέτοιου συστήματος στο χώρο τους ή αδυνατούν να αποκτήσουν τη νόμιμη χρήση χώρου εγκατάστασης στην ίδια Περιφερειακή Ενότητα λόγω κόστους ή έλλειψης διαθεσιμότητας.

4. Να επιτραπεί η αντιστοίχιση μιας παροχής κατανάλωσης με πάνω από έναν σταθμό αυτοπαραγωγής.

Πέραν βέβαια των παραπάνω μέτρων που αφορούν στον ενεργειακό συμψηφισμό (net metering) και στον εικονικό ενεργειακό συμψηφισμό (virtual net metering), κρίνεται ως **επιτακτική ανάγκη**, με μέριμνα της πολιτείας, να προχωρήσουν άμεσα νέα σημαντικά έργα για την αναβάθμιση των ηλεκτρικών υποδομών της χώρας μας. Τα έργα αυτά αφορούν τόσο στο Σύστημα (Υποσταθμούς και Γραμμές Μεταφοράς Υψηλής Τάσης) αρμοδιότητας του ΑΔΜΗΕ, όσο και στο Δίκτυο (Υποσταθμούς και Δίκτυα Διανομής Μέσης/Χαμηλής Τάσης).

Η εν λόγω αναβάθμιση των ενεργειακών υποδομών θα λύσει το **μείζον πρόβλημα του κορεσμού των ηλεκτρικών δικτύων** και θα δώσει έτσι τη δυνατότητα τόσο σε επιχειρήσεις/επενδυτές να επενδύσουν σε νέους φωτοβολταϊκούς σταθμούς (οι αιτήσεις για τους οποίους στοιβάζονται κατά εκατοντάδες/χιλιάδες στα γραφεία του ΔΕΔΔΗΕ), ενώ ταυτόχρονα (με την ενσωμάτωση νέων έργων ΑΠΕ) θα θωρακίσει συνολικά την χώρα μας, έναντι αντίστοιχων μελλοντικών ενεργειακών κρίσεων.

B. Οικονομικά κίνητρα και ελαφρύνσεις

Επιπρόσθετα, δύναται να εφαρμοστεί δέσμη οικονομικών μέτρων και ελαφρύνσεων με άμεση επίδραση στο κόστος ενέργειας των επιχειρήσεων, τα οποία αναλύονται παρακάτω:

- **Επιβολή πλαφόν στην τιμή του φυσικού αερίου που προορίζεται για ηλεκτροπαραγωγή.** Σύμφωνα με την ΔΑΠΕΕΠ Α.Ε., στο ενεργειακό μίγμα παραγωγής το φυσικό αέριο συμμετέχει σε ποσοστό που ανέρχεται στο 41%, κάνοντας έκδηλο πώς η αύξηση της τιμής του φυσικού αερίου αποτυπώνεται στην αύξηση των τιμολογίων ενέργειας.
- Υπό το άνωθεν πρίσμα, **η θέσπιση πλαφόν στην τιμή λιανικής του ηλεκτρικού ρεύματος** για τις επιχειρήσεις αποτελεί σαφή κίνηση προς μείωση του ενεργειακού τους κόστους και ουσιαστικής υποστήριξης της παραγωγικής ικανότητας των ελληνικών επιχειρήσεων, οι οποίες θα προστατευθούν από επερχόμενες αυξήσεις του κόστους ηλεκτρικής ενέργειας.
- **Ενδεχόμενες φορολογικές ελαφρύνσεις στα ενεργειακά τιμολόγια και στα καύσιμα**, ειδικότερα για τις ενεργοβόρες βιομηχανίες και τις επιχειρήσεις με εξαγωγική δραστηριότητα αντίστοιχα, κρίνονται επιτακτικές για τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων. Ενδεικτικά και όχι περιοριστικά για όσο διαρκεί η τρέχουσα ενεργειακή κρίση θα μπορούσε να προταθεί μείωση του ΕΦΚ και του ΦΠΑ (στους λογαριασμούς ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου).
- **Διευκόλυνση στην αποπληρωμή οφειλών και στις μελλοντικές χρεώσεις όσων αφορά το ρυθμιζόμενο σκέλος χρεώσεων των τιμολογίων ηλεκτρικής ενέργειας (Υ.Κ.Ω., κτλ)** με δυνατότητα παράτασης του χρονικού ορίου αποπληρωμής ή/και ρύθμιση πληρωμής μέσω πλάνου δόσεων.
- Δεδομένου ότι για πάρα πολλές επιχειρήσεις (πρωτίστως για αυτές που είναι εντάσεως ενέργειας) η τρέχουσα ενεργειακή κρίση ενδέχεται να επιφέρει δυσμενέστερες **οικονομικές συνέπειες** ακόμη και από την πρόσφατη πανδημία του Covid, θα μπορούσε για αυτές να προταθούν αντίστοιχα (με του Covid) μέτρα, όπως χρονική παράταση της πληρωμής των ασφαλιστικών εισφορών, του ΦΠΑ και

του φόρου εισοδήματος (συμπεριλαμβανομένης και της προκαταβολής αυτού), ή αντίστοιχα μείωση/έκπτωση επί αυτών σε περίπτωση άμεσων πληρωμών.

Γ. Μέτρα για προώθηση της εξοικονόμησης ενέργειας

Η λήψη δράσεων εξοικονόμησης ενέργειας έχει θεσμοθετηθεί τόσο σε διεθνές επίπεδο (Συμφωνία των Παρισίων για την Κλιματική Αλλαγή), όσο και σε εθνικό με τη ψήφιση του νέου Εθνικού Κλιματικού Νόμου (Ν.4936/2022), με τα περιβαλλοντικά και οικονομικά οφέλη αυτών να είναι κοινά αποδεκτά. Η σύγχρονη ενεργειακή κρίση επιβάλλει την παροχή πρόσθετων κινήτρων στον επιχειρηματικό κλάδο για τη λήψη τέτοιων δράσεων, με οφέλη τόσο για τις πληττόμενες από το ενεργειακό κόστος επιχειρήσεις, όσο και για την εθνική οικονομία:

- **Επίσπευση της έναρξης του προγράμματος «Εξοικονομώ για τις Επιχειρήσεις»**, το οποίο αναμένεται και απευθύνεται σε πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Παράλληλα, ενίσχυση της χρηματοδότησης καθώς και διεύρυνση του φάσματος εφαρμογής του, ώστε να ενσωματώσει όσο μεγαλύτερο αριθμό επιχειρήσεων είναι εφικτό, συμπεριλαμβανομένων των μεγάλων ενεργοβόρων επιχειρήσεων.
- **Ένταξη της εγκατάστασης φωτοβολταϊκών συστημάτων με ενεργειακό συμψηφισμό (net metering) στις επιλέξιμες δαπάνες του Νέου Αναπτυξιακού Νόμου (Ν.4887/2022)** για τα καθεστώτα αυτού που πρόκειται να προκηρυχθούν από το αρμόδιο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων και εφόσον αυτό είναι εφικτό αντίστοιχη τροποποίηση αυτών που έχουν ήδη προκηρυχθεί (για «μεταποίηση/εφοδιαστική αλυσίδα» και «ενίσχυση τουριστικών επενδύσεων») ώστε να συμπεριλάβουν την εν λόγω ρύθμιση, μιας και οι μεταποιητικές και τουριστικές επιχειρήσεις είναι συνήθως αρκετά ενεργοβόρες.

Δ. Λειτουργία Ομάδας Εργασίας

Για την ταχύτερη και αμεσότερη αξιολόγηση των μέτρων σχετικά με τη μείωση του ενεργειακού κόστους στις επιχειρήσεις, προτείνεται τέλος η λειτουργία Ομάδας Εργασίας από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας με τη συμμετοχή αρμόδιων θεσμικών φορέων αλλά και εκπροσώπων της «αγοράς». Η Ομάδα Εργασίας θα μπορεί να αξιολογεί τις επιπτώσεις και την αποδοτικότητα των μέτρων που υλοποιούνται, να παρακολουθεί τις υπάρχουσες συνθήκες στον ενεργειακό τομέα και να προτείνει με τη σειρά της εναλλακτικές δράσεις και νομοθετικές μεταρρυθμίσεις.